

Iktatószám: 14/3775-28/2011.

Tárgy: Balaton-nagyberek Vízitársulat fellebbezése vízjogi
üzemeltetési engedély visszavonása

HUBERTUS AGRÁRIPARI BT.	
8713 Kéthely-Sáripusztá	
2012. MÁRC. 14.	2012. MÁRC. 14.
Melléklet:	
Összeállítás:	

A Dél-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség 380-5/2011-2291. számú határozatát a Bálintfy és Társai Ügyvédi Iroda (1061 Budapest, Andrássy út 2.) által, a Balaton-nagyberek Vízitársulat képviselőjében (8713 Kéthely-Sáripusztá, 0275. hrsz.) benyújtott fellebbezésre felülvizsgáltam.

HATÁROZAT

Az elsőfokú határozatot – az indokolási rész megváltoztatása mellett – az alábbiak szerint **megváltoztatom**:

Az elsőfokú határozat rendelkező részében foglalt „A Balaton-nagyberek Vízitársulat (8713 Kéthely, Sári-pusztá, 0275. hrsz.) részére fenti tárgyban 1027-25/2010-2291. iktató és S. I/319. vízikönyvi szám alatt kiadott vízjogi üzemeltetési engedélyt az I. fokú környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi hatóság – hivatalból visszavonja” részt **megsemmisítem**.

A határozat rendelkező részét a következőképpen állapítom meg:

A Balaton-nagyberek Vízitársulat részére (8713 Kéthely, Sári-pusztá, 0275. hrsz.) a Balaton-Nagyberek belvízrendszer vízjogi üzemeltetési engedélye tárgyában kiadott, 1027-25/2010-2291. számú vízjogi üzemeltetési engedélyt az alábbiak szerint **módosítom**:

Az engedély rendelkező része 3.4. pontjában foglaltakat **megsemmisítem**.

Az engedélyt a következőkkel **kiegészítem**:

4.11. Engedélyes a jelen engedély érvényességi ideje alatt köteles a Nekota tározó vízszintjét a zsilipes bűjtatóműtárgynál naponta azonos napszakban megmérni, és üzemnaplóban rögzíteni.

4.12.

Engedélyes a Nekota tározóban a csapadékvíz természetes összegyűlekezéséből kialakuló tó vízszintjét 2012. június 1-ig vízleeresztéssel csak akkor csökkentheti, ha a tó vízszintje a csapadék természetes lefolyásából eredően a B. 104,30 m szintet eléri.

Engedélyes a tó vízszintjét a 2012. június 1.-december 1. közötti periódusban vízleeresztéssel csak akkor csökkentheti, ha a tó vízszintje a csapadék természetes lefolyásából eredően a B. 104,10 m szintet eléri.

4.13. Amennyiben a Nekota tó vízszintje a 2012. június 1-ig terjedő periódusban eléri az erre az időszakra maximálisan megengedett B.104,30 m-es üzemvízszintet, Engedélyesnek — a Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság és a Felügyelőség haladéktalan értesítése, valamint a zsilipes bújratóműtárgy nyitásán kívül — a rézsű mentett oldali lábának állapotát is napi gyakorisággal szemrevételeznie kell.

4.14. Engedélyesnek 2012. július 15-ig egy „felülvizsgálati dokumentációt” kell benyújtania a Felügyelőségre, amelyben megvizsgáltatja a Nekota tározó funkcióváltása- és a térség vízgazdálkodási rendje megváltozásával összefüggésben szükséges műszaki beavatkozásokat (gátstabilitás, árvízi túlfolyó, kieső puffer tározó-térfogató pótlása), különös tekintettel a természetvédelemnek a tó végleges üzemállapotához tartozó téli max. B. 140,60 m-es tóvízszint-igényére. Az árapasztó műtárgyat $NQ_{2\%}$ előfordulási valószínűségű vízhozamra javasoljuk méretezni.

Az engedély 4.5. pontját az alábbiak szerint megváltoztatom:

A belvizek akadálytalan levonulása érdekében a Keleti-főcsatorna 6.390, a Hunyadi-Eszterházi-csatorna 5.116, a Sári-belvízcsatorna 3.654, a Kéthelyi-belvízcsatorna 2.056, valamint a Balatonújlaki-belvízcsatorna 479, továbbá a Határbelvíz csatorna 5.823 m szelvényében lévő bújratókat a 4.12. szerinti esetek kivételével állandóan nyitva kell tartani.

Az engedély 5. pontját az alábbiak szerint megváltoztatom:

A vízjogi üzemeltetési engedély **2012. december 1-ig hatályos**, az engedély hatálya a vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról szóló 72/1996. (V. 22.) Korm. rendeletnek az engedély módosítására vonatkozó szabályai szerint kérelemre vagy hivatalból módosítható.

Felhívom az elsőfokú hatóságot arra, hogy végzésem egy példányának megküldésével keresse meg a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Somogy Megyei Adóigazgatóságát (7400 Kaposvár, Béke u. 28.), mint Illetékhivatalt, azzal, hogy a Balaton-nagyberek Vízitársulat (8713 Kéthely-Sáripuszt, 0275. hrsz.) részére 10.000,-Ft, azaz tízezer forint fellebbezésen lerótt fellebbezési illetéket térítsen vissza.

Határozatom ellen államigazgatási úton további jogorvoslatnak helye nincs, annak felülvizsgálatát – jogszabálysértésre hivatkozással – az elsőfokú hatósághoz a közléstől számított 30 napon belül 3 példányban benyújtott, és a Kaposvári Törvényszéknek címzett keresettel lehet kérni. A bíróság a pert tárgyaláson kívül bírálja el, a felek bármelyikének kérelmére azonban tárgyalást tart. Az ügyfél a tárgyalás tartását a keresetlevélben, illetve az alperesi ellenkérelem kézhezvételétől számított 8 napon belül írásban kérheti.

INDOKOLÁS

A Dél-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség (a továbbiakban: Felügyelőség) 380-5/2011-2291. számú határozatában a Balaton-nagyberek Vízitársulat részére, a Balaton-Nagybereki belvízrendszer üzemeltetésére 1027-25/2010-2291. számon kiadott vízjogi üzemeltetési engedélyt visszavonta.

Ezen határozat ellen a Balaton-nagyberek Vízitársulat képviselőjében a Bálintfy és Társai Ügyvédi Iroda (a továbbiakban: Fellebbező) törvényes határidőn belül, a jogorvoslati eljárás illetékét leróva fellebbezést nyújtott be, melyben a következőket adta elő.

A tényállás körében Fellebbező előadta, hogy a Felügyelőség 1027-25/2010-2291. iktatószámán vízjogi üzemeltetési engedélyt adott ki a Balaton-nagyberek Vízitársulat részére, amely 2010. december 28-án emelkedett jogerőre. Ezen vízjogi üzemeltetési engedély alapján a Balaton-nagyberek Vízitársulat a Nagybereki Fehérvíz (Nekota láp) vízilétesítményein túl a Balatonfenyvesi szivattyútelepet, összesen 13.992 méter belvízi főcsatornát, a Nyugati Berek és a Keleti Berek vízelvezető csatornarendszerét (összesen kb: 172 km csatorna), védtöltéseket és zsilipeket üzemeltet. Ezt követően a Felügyelőség 2011. június 17-én kelt, a jelen eljárás során felülvizsgált határozatával a jogerős vízjogi engedélyt visszavonta. A Felügyelőség határozata indokolásában kifejtette, hogy a vízjogi engedély jogszabályt sért, mivel a Felügyelőség nem tisztázta teljes körűen a tényállást, másrészt pedig hivatkozott arra is, hogy alapvetően megváltoztak azok a feltételek és körülmények, amelyek a vízjogi engedély kiadásának alapjául szolgáltak.

Hivatkozott Fellebbező a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Vgtv.) 30.§ (1) bekezdésére, mely a következőképpen rendelkezik: a vízjogi engedélyt (ideértve az elvi engedélyt is) - a külön jogszabályban meghatározott feltételek, továbbá események bekövetkezése esetén - hivatalból vagy kérelemre a hatóság módosíthatja, szüneteltetheti és vissza is vonhatja.

Hivatkozott továbbá e körben Fellebbező a vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról 72/1996. (V. 22.) Korm. rendelet 12. § a) pontjában foglaltakra, miszerint a vízjogi engedélyt a felügyelőség a kiadásnál irányadó szempontok alapján hivatalból módosítja abban az esetben, ha megváltoztak azok a feltételek és adottságok, amelyek az engedély kiadásának alapjául szolgáltak, különösen, ha a módosítást:

a) a közérdek érvényre juttatása érdekében külön jogszabályban meghatározott feltételek, közegészségügyi, környezetvédelmi, vízgazdálkodási vagy természetvédelmi szempontok teszik szükségessé.

Idézte továbbá Fellebbező a 72/1996. (V. 22.) Korm. rendelet 14.§ (2) c) pontjában foglaltakat, miszerint

(2) A vízjogi engedélyt vissza kell vonni, ha alapvetően megváltoztak azok a feltételek és körülmények, amelyek az engedély alapjául szolgáltak, így különösen:

c) vízgazdálkodási, környezet- és természetvédelmi, közegészségügyi érdek és az ezeket érvényesítő külön jogszabályban meghatározott feltételek azt szükségessé teszik.

E vonatkozásban előadta Fellebbező, hogy a Felügyelőség jelen esetben a 72/1996. (V. 22.) Korm. rendelet 14.§ (2) c) pontjában meghatározott eset bekövetkeztét állapította meg, s a vízjogi engedélyt ezen jogszabályhely alapján, mérlegelés nélkül, hivatalból visszavonta. Fellebbező előadta, hogy a 72/1996. (V. 22.) Korm. rendelet fentiekben hivatkozott előírásainak összevetése alapján azonban megállapítható, hogy a vízjogi engedély visszavonására és módosítására is lehetőség van környezet- és természetvédelmi érdekek érvényre juttatása érdekében; a jogszabály a módosítás és a visszavonás alkalmazhatósága között a szerint tesz különbséget, hogy az engedély kiadásának alapjául szolgáló feltételek „csak” megváltoztak, avagy alapjaiban megváltoztak. A Felügyelőség a jelen eljárás során felülvizsgált határozata indoklásában arra az álláspontra helyezkedett, hogy az engedély kiadásának alapjául szolgáló körülmények alapjaiban megváltoztak, így az engedélyt a 72/1996. (V. 22.) Korm. rendelet alapján kötelezően vissza kell vonni. Fellebbező álláspontja szerint viszont a Felügyelőség tévesen alkalmazta a 72/1996. (V. 22.) Korm. rendelet előírásait a tekintetben, hogy álláspontja szerint jelen esetben az engedély kiadásának alapjául szolgáló feltételek nem alapvetően változtak meg. Az engedély ugyanis a teljes Balaton-Nagyberek belvízrendszer üzemeltetésére vonatkozik, amelynek a Nagybereki Fehérvíz (Nekota láp) területe csak egy kisebb, a teljes rendszer szempontjából kevésbé jelentős része (mindösszesen 1/10-e a Vízitársulat által üzemeltetett területnek). Fellebbező véleménye szerint a feltételek alapvető megváltozásáról akkor lehetne beszélni, ha a teljes Balaton-Nagyberek belvízrendszer kapcsán nem érvényesülnének a természetvédelmi követelmények, vagy a belvízrendszer teljes átépítése vagy átszervezése válna szükségessé (pl. a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság által kért vízszintet nem csak a Nagybereki Fehérvíz, hanem a teljes Balaton-Nagyberek területén érvényesíteni kellene). Fellebbező álláspontja szerint az a tény, hogy a Nagybereki Fehérvíz vonatkozásában nem érvényesülnek a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság véleménye szerint a környezet-, és természetvédelmi követelmények, nem jelenti azt, hogy a vízjogi engedéllyel érintett teljes terület vonatkozásában sem érvényesülnek a természetvédelmi szempontok. Fellebbező véleménye szerint a Nagybereki Fehérvíz kapcsán a természetvédelmi követelmények érvényesítése nem teszi indokolttá a teljes vízjogi engedély visszavonását, hiszen a természetvédelmi szempontok a vízjogi engedély módosításával is érvényesíthetőek lennének. Fellebbező álláspontja szerint ugyanis a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság által meghatározott vízszint kapcsán a vízjogi engedélynek mindösszesen két bekezdését (3.4. és 3.5. pontok) lett volna szükséges módosítani.

Fellebbező előadta továbbá, hogy a vízjogi engedély visszavonása beláthatatlan következményekkel jár; az érintett terület ugyanis megközelítőleg a Balaton vízszintje alatt 2 méterrel helyezkedik el, ezért az adott területen csak abban az esetben lehet mezőgazdasági, ipari és bármely egyéb tevékenységet végezni, ha a vízjogi engedélyben meghatározott vízilétesítmények folyamatos üzemeltetése biztosított. A Vgtv. 28.§ (1) bekezdésében foglaltak alapján vízilétesítményt csak és kizárólag vízjogi üzemeltetési engedély birtokában lehet üzemeltetni, így a vízjogi engedély visszavonásával az a helyzet áll elő, hogy a meglévő vízilétesítményeket senki nem lesz jogosult üzemeltetni, amelynek következményei beláthatatlanok. A vízilétesítmények folyamatos üzemeltetésének leállítása esetén ugyanis számítani kell arra, hogy a terület nagy része

víz alá kerül, amely hatalmas károkat okozna a területen élőknek és a Magyar Államnak. Fellebbező előadta továbbá, hogy a Balaton-Nagyberek és ezáltal a vízjogi üzemeltetési engedély által érintett területen fut keresztül az M7-es autópálya, amelyben a belvíz elvezetés leállítása felbecsülhetetlen károkat okozhat (a területen felgyülemelő belvíz alámossa az autópályát, amelynek következtében az úttest beszakadhat vagy egyéb módon károsodhat). Előadta továbbá Fellebbező, hogy a Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság kifejtette, hogy a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság által igényelt vízszintek (december 1. és június 30. között 104,60 mBf; július 1. és november 30. között 104,00 mBf) által eredményezett igénybevételre a Nyugati-övcSATORNA – érintett – bal parti depóniája nincs méretezve, a vízszint tartásához megfelelően méretezett, kétoldali terhelésnek kitett töltést kell méretezni. Fellebbező kérte a fellebbezés elbírálása során ezen ténynek a figyelembevételét is, tekintettel arra, hogy a kért vízszint engedélyezése a depónia műszaki hiányosságai miatt (a depónia a vízügyi igazgatóság tulajdonát képezi) beláthatatlan következményekkel járhat, annak átszakadása esetén ugyanis számítani kell a környező lakott és mezőgazdasági művelés alatt álló területek elárasztására. Fellebbező álláspontja szerint a vízjogi engedély módosításának szükségességét támasztja alá, hogy a módosítás keretében lehetőség nyílna arra, hogy az eljárás során egy olyan megoldás szülessen a Nagybereki Fehérvíz (Nekota láp) vonatkozásában, amely egyszerre biztosítja mind a természetvédelmi szempontok maradéktalan érvényesülését, mind a területen élő és gazdálkodó személyek érdekeit.

Fellebbező továbbá a másodfokú eljárás során 2011. augusztus 31-i dátummal beadványt nyújtott be a Főfelügyelőségre, melyben a következőket adta elő. A vízjogi engedéllyel érintett terület a Balaton-Nagyberek területén található, amely a Balaton vízszintje alatt alatt fekszik megközelítőleg 2 méterrel. A mélyfekvésű terület külön területi egységként jelenik meg, hiszen körbeveszi egy övcSATORNA, ami a felszíni vizeket a Balatonba vezeti. Ezen tényből kifolyólag a területen mezőgazdasági tevékenységet kizárólag a területen található több mint 200 km hosszú csatornarendszer üzemeltetése és a területen képződő belvíznek a Balatonba történő átszivattyúzása mellett lehet végezni. A Balaton-Nagyberek területén található (annak része) az úgynevezett Nekota vagy Fehérvíz területe, amely jelenleg a Natura 2000 szabályai alapján kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területnek és különleges madárvédelmi területnek is minősül. A Balaton-Nagyberek területét 1908-10 között az itt gazdálkodó Hunyadi grófok csapolták le, és állították be a jelenleg engedélyezett vízszinteket; a területen 1910 óta folyamatosan ugyanaz a vízszint van érvényben. A jelenlegi vízszintről a nyomon követhető írásos vízjogi engedély 1967 óta áll rendelkezésre. Magyarországon 2010-ben a nagy esőzések országos méretű katasztrófához vezettek, az ország jelentős területén komoly ár- és belvizek voltak; ennek eredményeképpen a Nekota vízterhelése is jóval magasabb lett, de a társaság átemelő kapacitása lehetővé tette volna a helyzet kezelését. Ismeretlen tettesek 2010 tavaszán a Nekota leeresztő bújatóját eltömédékelték – ami miatt a Vízitársulat az illetékes rendőrkapitányságon feljelentést is tett – ezért a vízszint rövid idő alatt több méterrel emelkedett. Fellebbező előadása szerint ekkor számos – ezidáig nem honos – vízi madárfaj jelent meg a Nekota területén, mivel az illegális eltömédékelés és az azt követő belvíz, valamint az esőzések következtében a vízszint az előírtnál jóval magasabb lett és havária helyzet fenyegetett. 2010 novemberében az

illetékes Vízügyi Igazgatóság, mint kezelő hozzájárulásával gátátvágásra került sor a Nekota kritikusan megemelkedett vízszintje miatt, hiszen a magas vízszint nemcsak a hatályos vízjogi engedélyben előírtaknak nem felelt meg, de akadályozta a környéken folyó mindennemű gazdálkodási tevékenységet, még egy súlyos következményekkel járó gátszakadás veszélye is fennállt; a gátvágás eredményeképpen a Balaton vízszintjét meghaladó vízmennyiség elvezethetővé vált.

Hivatkozott továbbá Fellebbező arra, hogy a tájegységet – amely Fellebbező álláspontja szerint „az országos katasztrófa és egy bűncselekmény folytán” alakult át, a Minisztérium a Nemzetközi Jelentőségű Vadvizek Jegyzékébe bejegyzett hazai védett vizek és vadvízterületek körébe tartozó Dél-balatoni halastavak és berkek Ramsari terület kihirdetéséről szóló 45/2011. (V. 31.) VM rendelet megalkotásával a nemzetközi jelentőségű vadvizek és vízimadarak védelméről szóló Ramsari egyezmény hatálya alá tartozó területnek minősítette. Sérlemelte továbbá Fellebbező, hogy a jelen eljárás során felülvizsgált határozat indokolási részében csak a Nekotán élő vízimadarak védelme szerepelt, de nem tartalmazta az indokolás azt, hogy ez az állapot „egy természeti katasztrófának nevezhető hatalmas esőzés és az illegális gáteldugaszolás következményeként alakult ki, és a természetvédők ezt az egyébként nem természetes állapotot szeretnék tartósítani”. Előadta továbbá Fellebbező, hogy a vízjogi engedélyt eddig 1967 óta számos alkalommal módosították, azzal, hogy az engedély minden egyes módosítást követően a jelenlegi vízszint előírásokat tartalmazta. Hivatkozott végül Fellebbező egy, a kérdésben tartott egyeztetésre, melynek eredményeképpen „jegyzőkönyvbe foglalt megállapodás született a felek között arról, hogy a Nekota területét és a vízjogi engedéllyel érintett területeket elkülönítetten kezelik a jövőben oly módon, hogy a Nekota területén 104,4 mBf vízszint lesz érvényben, míg az egyéb területeken a jelenlegi engedélyben meghatározott vízszint”.

Fentiekre tekintettel Fellebbező az elsőfokú határozat megsemmisítését, és a Felügyelőség új eljárás lefolytatására való utasítását kérte, előadván, hogy ellenkező esetben nincs olyan személy, aki vízkormányzást végezhet a Balaton-Nagyberek területén, ami valamennyi érintett fél érdekeit sérti.

Másodfokú eljárásom során az alábbiakat állapítottam meg.

A Balaton-Nagyberek Vízitársulat jogelődje, a HUBERTUS Agráripári Bt., illetve a korábbi engedélyes, jogelőd Balatonnagyberek Állami Gazdaság a 17631/1967. számon kiadott, többször módosított vízjogi üzemeltetési engedéllyel rendelkezett a Balatonnagyberek belvízrendszer üzemeltetése tekintetében. A Felügyelőség 684-4/2009-2291. iktatószámú határozatában célszerűségi okokból az addigi engedélyeket visszavonta, és egy egységes szerkezetű, új, aktualizált vízjogi üzemeltetési engedélyt adott ki a Hubertus Agráripári Bt. részére, melynek rendelkező része 4./ 4.5. pontjában foglaltak szerint a Nyugati-övesatornától délre elterülő Nagyberek Fehérvíz Természetvédelmi Területen minimum 104,00 mBf vízszint tartással 170 ha területet, december 1. és június 30. között 104,60 mBf vízszinttel 480 ha területet vízborítás alatt kell tartani; ezen előírásokat a Felügyelőség a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóságnak a Nagyberek Fehérvíz Természetvédelmi Területtel kapcsolatos vízszint-tartásra

vonatkozó igénye kapcsán tette. Ezen határozatot a Főfelügyelőség Fonyód Város Polgármestere, Balatonfenyves Község Polgármestere, valamint a Hubertus Agráripárti Bt. fellebbezésére felülvizsgálta, és 14/1541-3/2010. számú határozatában a Felügyelőség 684-4/2009-2291. számú határozatát megsemmisítette, és a Felügyelőséget új eljárás lefolytatására utasította. A Főfelügyelőség ezen határozatában rögzítette, hogy nem alapos a Hubertus Bt.-nek a határozat 4.5 pontjának (tehát a fentiekben hivatkozott vízszint tartásra vonatkozó részének) a megváltoztatására irányuló kérelme, hiszen akkor „nem érvényesülne a Nagybereki Fehérvíz Természetvédelmi Területen a természetvédelmi szempontból előnyös folyamatos vízborítás”. Ugyanakkor a Főfelügyelőség kötelezte a Felügyelőséget arra, hogy az új eljárásban további bizonyítást folytasson le, melynek során – többek között – vizsgálja meg, hogy „milyen kockázattal jár a Nagybereki Fehérvíz Természetvédelmi Terület folyamatos – 104,00 mBf, illetve 104,60 mBf szintű vízborítása – a Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság kezelésében lévő Nyugati övcsatorna balparti depóniájára nézve. A Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság 266-5/2008. számú levelében foglaltak szerint a depónia ilyen jellegű, hosszú idejű vízszinttartásra való igénybevétele hatásai nem ismertek. Amennyiben a depónia az igényelt szintek tartására nem alkalmas, meg kell vizsgálni, milyen műszaki feltételek teljesítése mellett lehetséges az igényelt szint kárveszély nélküli, folyamatos tartása”.

Az új eljárás lefolytatása során a Felügyelőség megkereste a Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóságot, valamint a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóságot is, és az általuk adott vélemények egybevetése, értékelése során 1027-25/2010-2291. iktatószámú határozatában arra a következtetésre jutott, hogy a Nemzeti Park Igazgatóság vízszint-tartásra irányuló igényét nem tudja figyelembe venni. Ezen vízjogi üzemeltetési engedélyt vont vissza a Felügyelőség jelen eljárás során felülvizsgált határozatában, hivatkozással arra, hogy „a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság 2011. május 31-én kelt levelében jelezte a Felügyelőségnek, hogy a Természetvédelmi Őrszolgálat a Nagyberék Fehérvíz Természetvédelmi Terület ökológiai állapotát súlyosan veszélyeztető vízszint csökkenést észlelt. Az Igazgatóság adatai alapján az érintett területen jelentős számú védett és fokozottan védett madárállomány fészkel, és a vízszint csökkenése közel ezer pár (fiókákkal együtt több ezer) fokozottan védett faj egyedeit veszélyeztet, mert a területen rendkívül gyakori vaddisznó és egyéb szörmszag ragadozó számára elérhetővé teszi a fészkeket).” A Nemzeti Park Igazgatóság a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Tvt.) 44.§ (3) bekezdése alapján kérte a Balaton-nagyberék Víztársulatnak a tevékenység folytatásától való eltiltását, kezdeményezte továbbá a kiadott vízjogi üzemeltetési engedély felülvizsgálatát is. A Felügyelőség sérelmezett határozatában hivatkozott arra is, hogy időközben – többek között – a Nagybereki Fehérvíz Természetvédelmi Terület a Nemzetközi Jelentőségű Vadvizek Jegyzékébe bejegyzett hazai védett vizek és vadvízterületek körébe tartozó Dél-balatoni halastavak és berkek Ramsari terület kihirdetéséről szóló 45/2011. (V. 31.) VM rendelet hatálya alá is került. Mindezekre tekintettel a Felügyelőség alkalmazhatónak találta a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 114.§ (1) és (2) bekezdésében, valamint a 72/1996. (V. 22.) Korm. rendelet 14.§ (2) c) pontjában foglaltakat, így 1027-25/2010-2291. iktatószámú, vízjogi

üzemeltetési engedélyt adó határozatát hivatalból visszavonta. Megállapítottam továbbá, hogy a Felügyelőség 2011. június 2-án kelt, 5323-3/2011. számú határozatában a Nagyberék Fehérvíz Természetvédelmi Területen, az ott élő védett és fokozottan védett madárállományt veszélyeztető vízszint csökkenést okozó tevékenység folytatásától a Balaton-nagyberék Vízitársulatot természeti kár megelőzése érdekében azonnali hatállyal, 2011. augusztus 15. napjáig eltiltotta. Egyidejűleg a Vízitársulatot kötelezte, hogy a további vízszint csökkenést a rendelkezésére álló eszközökkel akadályozza meg; ezen határozata rendelkező részében a Felügyelőség rögzítette, hogy amennyiben a víz szintje meghaladja a 104,6 m (Balti tszf) mértéket, akkor a belvízi veszélyhelyzet elhárítása céljából, a Felügyelőség előzetes értesítése mellett a 104,6 m (Balti tszf) feletti vízmennyiség levezethető.

Másodfokú eljárásom során megállapítottam továbbá az alábbiakat is.

A jelen eljárás során felülvizsgált határozattal visszavont vízjogi üzemeltetési engedély a következő, az ügy szempontjából releváns adatokat tartalmazza:

- a 2.3.2. pontjában foglaltak szerint a Határbelvíz-csatornán 5.823 szelvénynél lévő zsilipes bűjtató (Nyugati-övcatorna 13.015 szelvény) fenékszintje 102,37 mBf,
- a 3.4. pontban foglaltak szerint az engedélyes jogosult a Nagyberéki Fehérvíz Természetvédelmi Területen február 15. és május 15. közötti időszakban 104,33 mBf szint magasságig vizet visszatartani,
- a 4.5. pont alapján az engedélyes köteles a belvizek akadálytalan levonulása érdekében a Határbelvíz csatorna 5.823 m szelvényében lévő bűjtatót állandóan nyitva tartani a 3.4. szerinti esetek kivételével.

A Főfelügyelőség másodfokú eljárása során, a tényállás teljeskörű tisztázása keretében 14/3775-9/2011. számú iratában a környezetvédelmi, természetvédelmi, vízügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 347/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet 37. § aa) pontja és 40. § (1) bekezdése alapján, belföldi jogsegély keretében megkereste a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóságot, hogy nyilatkozzon arra vonatkozólag, hogy mi az a minimális vízszint, ami a Fehérvíz-Nagyberék Természetvédelmi Terület (Nekota) és az ott élő fajok kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartásához, a vizes élőhely és a hozzá kötődő természeti értékek fennmaradásához, kedvező élőhelyi körülmények fennállásához szükséges, valamint kérte megküldeni az alátámasztó dokumentumokat, iratokat.

A Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság 3928-65/2011. iktatószámú válaszában az alábbiakat közölte:

„Több szakvéleményre alapozva, még a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság kezdett vízvisszatartásos élőhely rekonstrukciót 2003-ban (Igazgatóságunk működési területébe 2004. január 1-től tartozik a TT.) Az első természetvédelmi szempontból pozitív eredmények 2005-től érzékelhetőek a területen. Az Igazgatóság a terület Természetvédelmi Kezelési Tervét 2008. szeptemberében a KvVM részére az általuk előzetesen kért javításokkal megküldte. 2011. júliusában megkaptuk a jóváhagyó levelet, mely alapján a helyi egyeztetés előkészítése elindulhat. Jelenleg a kezelési terv

megtekinthető az igazgatóság honlapján, illetve az illetékes önkormányzatok hirdető tábláin. E szerint bár formailag hibátlanul előkészített kezelési terv létezik, az még helyi és tárcaközi egyeztetésen át nem esett, miniszteri rendeletben kihirdetésre nem került. E kezelési terv szerint a Nagybereki Fehérvíz Természetvédelmi Területen december 1. és június 30. között 480 ha-on 104,60 mBf, míg július 1. és november 30. között 170 ha-on 104,10 mBf vízszint tartását kérte Igazgatóságunk, amelyet az itt élő fajok kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartásához elengedhetetlenül szükségesnek tartunk.”

A Nemzeti Park Igazgatóság az alábbi fészkelési adatokat szolgáltatta:

Faj	2009. évi fészkelési adat	2010. évi fészkelési adat	2011. évi fészkelési adat
Kis kárókatona	80-100 pár	100-120 pár	300-350 pár
Vörös gém	20 pár	25 pár	30 pár
Bakcsó	100-120	100-120 pár	400 pár
Szürke gém	20-30 pár	20-30 pár	30 pár
üstökösgém	1-3 pár	1-3 pár	5 pár
Kiskócsag	20-25 pár	25 pár	50 pár
Nagy kócsag	-	25 pár	50 pár
Kanalasgém	-	5 pár	
Batla			1 pár

„Meg kell jegyezni, hogy 1992-től 2005-ig nem fészkeltek védett és fokozottan védett gémfélék a területen, a Balaton-Nagyberek Víztársulat, illetve jogelődjének vízkormányzása következtében.

Jól látható, hogy az állandósuló vízborítottság létrejöttével emelkedett a védett és fokozottan védett gémfélék és kiskárókatona fészkelő párjainak és a területen költő fajok száma, így jelenleg a Kis-Balaton mellett a Nagyberek ezen fajok legjelentősebb fészkelőhelye a Dunántúlon, melyhez a 2010-es év kiemelkedően magas vízállása teremtette meg az ökológiai feltételeket, és melyet mesterségesen megszüntettek.”

A Nemzeti Park Igazgatóság levelében kitért még arra, megítélésük szerint a vízviSSzapótlásra ökológiai szempontból szükség van, de ennek megoldása rendkívül nehéz. Az érintett területnek semmilyen tápláló vízfolyása nincs, így a vízpótlódás csak csapadékból várható. Vízbeemelés csak gépi úton történhetne, de a Balaton-nagyberek Víztársulat jogelődje a közeli és a Nyugati-Övcsatorna vízszintemelésére is alkalmas zsilipház gépészeti berendezéseit még a 90-es évek elején eltávolította.

A Nemzeti Park Igazgatóság alátámasztó iratokat nem bocsátott a Főfelügyelőség rendelkezésére.

Fentiek alapján a Főfelügyelőség 14/3775-12/2011. számú ügyiratában ismét megkereste a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóságot, kérve, hogy álláspontját alátámasztó iratokat csatoljon. Egyidejűleg megkereste a Főfelügyelőség 14/3775-13/2011. számú ügyiratában a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóságot is, hogy adjon tájékoztatást a 2004. január 1-ét megelőzően, a Fehérvíz-Nagyberek Természetvédelmi Területtel kapcsolatban tett intézkedésekről, továbbá hogy adjon információt a Nemzeti Park

Igazgatóság által kezdett vízviszatarthatós élőhelyrekonstrukció indokáról, céljáról (az elérni kívánt vízszintre kitérve), tartalmáról, az élőhelyrekonstrukciót megelőző állapotról, valamint küldje meg a rendelkezésre álló alátámasztó dokumentációt, iratokat.

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság 2576-1/2011. ügyiratszámú válaszában arról tájékoztatta a Főfelügyelőséget, hogy az Igazgatóság 2004. január 1-jét megelőzően a Fehérvíz-Nagyberek Természetvédelmi Terület vonatkozásában nem kezdeményezett és nem is készített vízviszatarthatós-élőhelyrekonstrukciós beavatkozási célú szakanyagot. A 2004. január 1-jét megelőző időszak irattári anyaga átadás-átvétel során teljes egészében a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóságához került.

A Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság 3928-72/2011. számú ügyiratának mellékleteként CD lemezen megküldte a rendelkezésükre álló anyagot. A CD-n megküldésre került a Nagybereki Fehérvíz Természetvédelmi Terület természetvédelmi kezelési tervet megalapozó dokumentáció és részletes kezelési terve, Nekota-tó tanulmány (Nemzeti Park Igazgatóság Táská községhatár területén elvégzett mérései, Dél-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság Nagybereki Nekota-tó kialakítási lehetőségének vizsgálata c. dokumentáció), valamint a Nagybereki Fehérvíz Természetvédelmi Terület védetté nyilvánításáról szóló határozat.

Másodfokú eljárásom során a rendelkezésre álló iratok alapján természetvédelmi szempontból az alábbiakat állapítottam meg.

A Nagybereki Fehérvíz Természetvédelmi Területet az Országos Természetvédelmi Hivatal elnökének 12/1977. OTvH számú határozata alapján 1977-ben nyilvánították országos jelentőségű védett természeti területté. A védetté nyilvánítás célja többek között a tájjelleg és a természeti értékek (lápok, láprétek, nádasok, láperdők) megőrzése, valamint a védett madarak háborítatlan fészkelésének, vonulásának és táplálkozásának biztosítása volt. Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet (továbbiakban: Natura Kr.) alapján Fehérvíz (HUDD20031 kódszámmal) jóváhagyott kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület, valamint Balatoni berkek HUDD10012 kóddal) különleges madárvédelmi terület (együttesen: Natura 2000 terület) része.

A Fehérvíz-Nagyberek Természetvédelmi Terület Dél-balatoni Halastavak és Berkek néven 2011-ben került fel a Ramsari Egyezmény hatálya alá tartozó Nemzetközi jelentőségű vadvizek Jegyzékére (a Nemzetközi Jelentőségű Vadvizek Jegyzékébe bejegyzett hazai védett vizek és vadvízterületek körébe tartozó Dél-balatoni halastavak és berkek Ramsari terület kihirdetéséről szóló 45/2011. (V. 31.) VM rendelet). A jelölést megalapozta a terület nagyfokú biológiai sokfélesége, az országos szinten jelentős vízimadár-állomány. A Nemzetközi jelentőségű vadvizek jegyzékére jelöléskor az ország vállalja, hogy minden szükséges lépést megtesz a területen található természeti értékek védelméért.

A Nemzeti Park Igazgatóság a terület Természetvédelmi Kezelési Tervét 2008. szeptemberében a KvVM részére az általuk előzetesen kért javításokkal megküldte; 2011. júliusában megkapták a jóváhagyó levelet, mely alapján a helyi egyeztetés